

[Kalmæs]

for, og vi håber ligesom hr. Bernhard Baunsgaard, at vi kan forhandle med socialdemokrater og radikale, og hvem der ellers vil være med om at få ændret disse ting. Det drejer sig først og fremmest om nettorenteprikket, som er indføjet i dette beslutningsforslag, og som vi er meget skeptiske over for i SF. Vi vil gerne have en omlægning af rentefradragsretten, således at alle indtægter bliver behandlet ens, uanset om det er renteindtægter eller det er arbejdsindtægter. Vi ønsker altså ikke, at der gives begunstigelser til folk, som har renteindtægter.

Vi mener også, at omlægningstiden, som er sat til 10 år, er for lang, når det kun drejer sig om en omlægning. Vi har altid regnet med, at når vi skulle fjerne rentefradragsretten, drejede det sig om en overgangstid på 15 år, og svarende til det ville det passe bedre med de 6 år, som der oprindeligt var tale om, når det kun drejer sig om en omlægning og ikke om en fjernelse af rentefradragsretten. Men det helt afgørende er, at vi kommer i gang, og det mener vi der er chance for, sådan at den urimelighed, der har været i, at folk kunne få store tilskud til deres renteudgifter, bliver fjernet, og den ødelæggende virkning, som det har haft på dansk økonomi, dermed bliver fjernet.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Når folketinget nu om kort tid vedtager dette beslutningsforslag, ligger det klart, at der med virkning fra 1. januar 1981 vil blive gennemført en omlægning og dermed en begrænsning i den hidtil uindskrænkede ret til at fradrage renter af privat gæld.

Jeg har bemærket mig de udtalelser, der er kommet i betænkningen fra det radikale venstre og fra socialistisk folkeparti, og som nu også er fulgt op her i salen. Jeg tager dem som udtryk for, at de to partier er parat til at gennemføre en lovgivning på dette område meget snart i det nye år. Det er en meget væsentlig politisk tilkendegivelse, og den takker jeg for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning

vedtoges med 93 stemmer mod 69; 3 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til ministeren for skatter og afgifter.

Den sidste sag på dagsordenen var:

21) Anden (sidste) behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om medejendomsret og medbestemmelse. (Indførelse af overskudsdeling).

(Beslutningsforslag nr. B 12. Fremsat 4/12 79. Første behandling 6/12 79. Betænkning 17/12 79).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 33 stemte for, 87 imod; 45 stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 6 forkastedes, idet 33 stemte for, 87 imod; 45 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Maisted (FP):

Jeg er udmærket klar over, at der er mange, der gerne vil ud af døren i en fart nu, men jeg synes alligevel, der er et par ting, der skal fremhæves.

Da vi behandlede lovforslaget om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, lagde man vægt på teksten til et ændringsforslag. Her er der tale om en tekst, der viser, at socialdemokratiet i og for sig overhovedet ikke har ændret dette beslutningsforslag. Teksten indeholder nøjagtig de samme intentioner, som beslutningsforslaget gjorde, og det vil sige, at stemmer man for dette beslutningsforslag, stemmer man selvfølgelig også for teksten. Det er især det radikale venstre, som jeg går ud fra må lægge vægt på, at man også kommer til at stemme for denne tekst.

Jeg anbefaler altså folketinget, at man stemmer imod beslutningsforslaget, idet der reelt ikke er foretaget nogen ændring i forhold til det oprindelige beslutningsforslag.

Lilli Gyldenkilde (SF):

SF kan stemme for det forslag, der nu foreligger her. Vi har især bemærket, at der i bemærkningerne står, at regeringen fortsat vil bestræbe sig på at arbejde for en udvidelse af lønmodtagernes medbestemmelse på deres arbejdspladser samt arbejde for, at lønmodtagerne sikres andel i fremtidig kapitaltilvækst. Dertil kommer, at der er en række ting i bemærkningerne om øget tryk i ansættelsen, hvilket naturligvis er noget, vi i SF kan støtte.

Når nu regeringen skal arbejde videre med denne sag, vil jeg gerne på SFs vegne opfordre regeringen til at skabe den nødvendige offentlige debat om ØD, VD, og da vi i SF gerne vil medvirke til denne debat, skal jeg kort ridse nogle principper op, om hvilke SF har udarbejdet sine tanker om virksomhedsdemokrati.

SFs forslag til virksomhedsdemokrati består af tre hovedelementer, arbejdspladsdemokrati, økonomisk demokrati og samfundsstyring af kapitalen. Såfremt økonomisk demokrati skal blive et reelt styringsmiddel, er arbejdspladsdemokratiet en nødvendighed. Vi skal have lønmodtagervalgte virksomhedsråd, og de skal deltage direkte i ledelse og fordeling af arbejdet. Virksomhedsrådenes beføjelser er at vælge repræsentanter til be-

styrelse og direktion, og man skal have beslutningsret vedrørende produktion og kunne standse produktionen helt eller delvis, såfremt nogle føler sikkerhed og sundhed truet.

Omkring økonomisk demokrati lægger SF værditilvæksten i virksomheden til grund for beregning af overførsel af midler til lønmodtagernes kollektive ejendom. Vi forestiller os, at 3 pct. af denne værditilvækst skal være grundlaget. De 2 pct. kan blive i virksomheden som lønmodtagernes andel, og 1 pct. skal gå i en solidarisk fond. Denne fond skal så ledes af et repræsentantskab, der er valgt af hele lønmodtagerkredsen med en stærk islet af folk fra virksomhedsrådene. Fondens opgaver skal løses efter nogle samfundsmæssige behov og ikke udelukkende profitmæssige – det betyder hensyn til beskæftigelse, arbejdsmiljø og øvrige løn- og arbejdsforhold – og der skal kunne investeres i nye virksomheder, ligesom der skal kunne overtages gamle, der ellers påtænkes nedlagt, hvis ellers de opfylder nogle krav, som vi senere vil udarbejde.

En overtagelse af egnsudviklingsfond og finansieringsinstitut for industri og håndværk vil være ønskelig i den forbindelse.

Med hensyn til en samfundsstyring af kapitalen mener SF, at folketinget skal fastlægge nogle hovedretningslinjer for fordeling af disse ressourcer, idet folketinget skal indsætte et flertal af repræsentanter i pengeinstitutter og forsikringssselskabers bestyrelser, og de skal så arbejde ud fra følgende: en afbalancering af erhvervssektoren, dvs. industri, håndværk, landbrug, servicefag og især – og det er meget vigtigt – en afbalancering mellem hjemmemarkeds- og eksport erhverv. En egn- og landsplanlægning, der tilgodeser miljø, beskæftigelse og sådanne ting. Så skal der naturligvis lægges vægt på, at vi får forbedringer for ansattes arbejdsforhold og lønforhold. Folketinget skal følge udviklingen gennem et udvalg, der har samme myndighed angående grovstyring, som finansudvalget har over for statens anvendelse af kapital.

Til slut vil jeg sige, at virksomhedsdemokrati skabes ikke alene ved, at lønmodtagerne kollektivt overtager mere og mere af værditilvæksten. Der findes i dag samfund, hvor lønmodtagerne formelt har overtaget hele værditilvæksten, uden at der af den grund er blevet mere reelt demokrati på arbejdsplad-

[Lilli Gyldenkilde]

serne. F. eks. er det ofte sådan, at en statsansat direktør har afløst en privat ansat direktør. Arbejdspladsdemokratiet må altså skabes gennem særskilte og progressive foranstaltninger, ellers bliver det ikke til noget.

På den anden side er arbejdspladsdemokrati ikke tilstrækkeligt. Selv om lønmodtagerne er med til at bestemme vedrørende sikkerhed, miljø, personalepolitik osv., har de ingen garanti for, at deres virksomhed ikke med ét bliver solgt hen over hovedet på dem eller den langsomt bliver slagtet, fordi kapitalejeren gennem en årrække har investeret overskuddet i andre og måske mere lukrative foretagender. En garanti for, at sådanne ting ikke sker, opnår lønmodtageren først med fuld sikkerhed i et socialistisk samfund, men de kan dog opnå en begyndende sikkerhed gennem en kollektiv overtagelse af ejendomsretten til den enkelte virksomhed – det vil sige beslaglæggelse af en del af den skabte værditilvækst og sideløbende hermed indførelse af arbejdspladsdemokratiet.

Til allersidst skal jeg pointere endnu en gang, at SF finder det meget vigtigt, at debatten om disse ting forstærkes, og det kan folketinget medvirke til. Ved at sige ja til dette beslutningsforslag har vi ikke bundet os til at sige ja til regeringens endelige forslag. Vor endelige stillingtagen vil afhænge af, om debatten er nået langt nok ud, så der virkelig er tale om en opbakning ude på arbejdspladserne.

Mimi Jakobsen (CD):

Efter at centrum-demokraterne har fået forkastet deres underændringsforslag, skal jeg sige, at vi ikke længere kan stemme for forslaget, men vil undlade at stemme. Grunden til, at vi ikke stemmer imod, er for det første, at der bliver givet en yderligere indflydelse for de offentligt ansatte i kommunerne, og vi finder det rimeligt, at de sidestilles i rettigheder med de statsansatte. Den anden grund er naturligvis, at vi i allerhøjeste grad påskønner, at regeringen har afstået fra at fremsætte forslaget indeholdende en central fond.

Kurt Hansen (VS):

Vi er meget tilfredse med, at denne såkaldte overskudsdeling, som jo i realiteten ville være en stor påtvungen fællesakkord, er

taget ud af forslaget. Selv om vi mener, at forslaget er betydelig bedre, end da det oprindelig blev lagt frem, vil vi stemme imod det. Vi er ikke tilhængere af en udvidelse af classesamarbejde, og vi er ikke tilhængere af, at lønarbejderne bindes op på den kapitalistiske produktionsmåde. Og for kort, ultrakort, at vise det vil jeg referere til, hvad to norske sociologer, to borgerlige sociologer, Thorsrud og Emery, i deres bog – jeg har desværre ikke titlen på den – siger. Jeg citerer fra denne bog:

»En person, som bliver valgt eller udpeget som repræsentant for de ansatte i bestyrelsen, vil finde, at han gradvis bringes over til at blive »almindeligt« bestyrelsesmedlem. Stadig mere vil han se bort fra sin rolle som repræsentant for én speciel gruppe.«

Det mener jeg er sagen i en nøddeskal. Dette med at integrere lønarbejderne i den kapitalistiske produktionsmåde har vi hele tiden sagt ganske klart nej til. Det er en opstart til det videre classesamarbejde, det er en opstart også til den centrale fond, som der er flere partier herinde der er så glade for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 75 stemmer mod 47; 13 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til arbejdsministeren.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse om postvæsenets forhold.
(Redegørelse nr. IV).